

BICIKLISTIČKE RUTE

PLAV

Play

IMPRESUM

Svi podaci u ovom vodiču su nastali nakon brižljivog istraživanja. Obzirom da se uslovi oko markacije, staza i signalizacije stalno mijenjaju, ne preuzima se nikakva garancija za tačnost podataka. Vodič se koristi na sopstvenu odgovornost. Ako niste sigurni, obratite se iskrenom vodiču za pomoć. Sa zahvalnošću prihvatamo sve komentare sa kojima se naknadno možete obratiti izdavaču na e - mail adresu office@bjelasica-komovi.co.me.

Izdavač: Regionalna razvojna agencija za Bjelasicu, Komove i Prokletije

Donator: Austrijska razvojna agencija

Tekstovi, visinski profili, tehnička podrška: Jovan Eraković

Konsultant: Enes Drešković, dir. NP Prokletije

Asistencija prilikom terenskog rada: Dr. Elvis Omeragić, Gusinje

Fotografije i dizajn: Jovan Nikolić

Karte: Ministarstvo održivog razvoja i turizma Crne Gore

BICIKLISTIČKE RUTE U REGIONU PLAVA

Ako ste već uživali u okretanju pedala po nekim drugim krajevima Crne Gore, Plav i njegova okolina vas neće razočarati, već će vam naprotiv pružiti novu inspiraciju.

Ali i ako želite da po prvi put na dva točka probate ukus crnogorskih predjela, ovaj region je odlično mjesto za tako nešto. Ovdje ćemo naći lake i zabavne ture za početnike, pa one nešto zahtjevnije, za "pripravnike" u ljubavi prema formuli "planine + dva točka", a na kraju i rute zbog kojih će zacakliti oči i onima koji su već iskusni planinski biciklisti.

I nisu samo kilometri i svjež vazduh ono što prija ovdje: plavski region je tepih izatkan bogato zelenim i zanosno plavim

nitima, mozaik kultura, običaja, religija i zanimljive istorije, dom ljubaznih ljudi i riznica dobre hrane.

Na jugu moćni vijenac Prokletija u koji se hrabro zalijeću doline Ropjana i Grebaja, na sjevernoj strani kao protivteža i kontrapunkt stoji zaobljeni, čupavi profil Visitora, dok u sredini blista plavetnilo Plavskog jezera čija prividna krhkost lako može da zavara: jer ta modra, mirna volja poput nekog otvora na dnu kade vuče i Prokletije i Visitor u vrtloženje, u orbitiranje oko sebe. I ne vuče samo njih, nego i varoši Gusinje i Plav, mještane, pašnjake i konje na njima, gastronomske mirise trava i ljekoviti miris čevapa... sve to stalno pada u

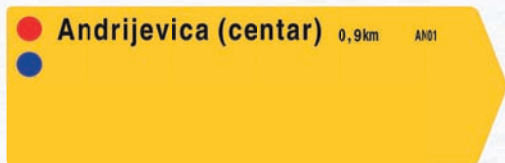
jezero, a nikada sasvim ne oteče kroz njega, i uvijek ima dovoljno da se sklopi novi dan nad plavskom dolinom.

Vrtloženje će sigurno zahvatiti i vas - baciće vas na Hriidske vode, zavitlati na Meminu planinu ili u vrhove Visitora, otisnuti u prokletijske pukotine - ali će vas kao i sve ostalo, na kraju uvijek vratiti do Plavskog jezera. A da biste se u tom neodoljivom viru ipak snašli i iskoristili njegovu snagu na bolji način, nudimo vam ovaj vodič. Svakako ćete u njemu naći nešto po svojoj mjeri, a detaljni opisi će vam omogućiti da bolje procijenite težinu i uslove, te da opuštenije

krenete na turu.

Da biste na terenu imali manje briga, potrudili smo se i da sve rute koje ćete ovdje naći obilježimo kvalitetnim sistemom putokaza. No preporučujemo isto tako da sa našeg sajta skinete i bazu GPS podataka, koja će vam umnogome olakšati i planiranje i orijentaciju na terenu, dajući vam uz to veću slobodu da na licu mjesta promijenite planove, ako poželite da prepriječite sa jedne rute na drugu, da skratite ili produžite vožnju - a da ne morate da brinete da li ćete uspjeti u tome.

SIGNALIZACIJA

WEB STRANE

www.biking.bjelasica-komovi.me

www.biking.toplav.me

www.tt3.bjelasica-komovi.me

Ruta PL 01

Plav - Gusinje - Plav

Karakteristike rute:

- » dužina: 29km
- » ukupni uspon: 260m (ruta je ravna pa nije potreban profil visine)
- » podloga: asfalt (26km), makadam i poljska staza (3km)
- » uslovi za vožnju: tokom cijele godine, osim u slučaju jakih sniježnih padavina. (U slučaju jakih kiša izbacićemo kratki dio po poluostrvu Zanoge, zbog tamošnjeg zemljnog poljskog puta.)

Na ovu zanimljivu i laganu "osmicu" može da krene svako, a posebno je zgodna za one koji inače ne voze bicikl i nisu sigurni u svoje fizičke sposobnosti kad su u pitanju duže ture. Duž sjeverne obale jezera saobraćaj je prijatno slab, a na južnoj (Gusinje - Kruševo - Hakanje - Plav) skoro da ga i nema.

Krećemo sa kružnog toka u centru Plava i oko 2km kasnije prelazimo most preko Lima pa skrećemo lijevo (desno odlazi magistrala ka Andrijevici). Ovo je bila jedina dionica sa malo više vozila.

Put nas brzo dovodi nadomak ušća rijeke Ljuče u Plavsko jezero. Na tom mjestu, udaljenom 3,3km od starta, proći ćemo pored pansiona "Aqua" (lijevo) u kome se nalazi i restoran sa vrlo lijepim pogledom na jezero

i Plav. Lagano kotrljanje ka Gusinju nastavićemo između visoke i strme gromade planine Visitor sa desne strane, i močvarnog, zelenog kraljevstva ptica na lijevoj strani. Prolazeći seoce Martinoviće primaći ćemo se sasvim rečici Ljuči koja nestašno krivuda kroz prostranu, široku i ravnu dolinu, osvajajući i tkajući u tom prostoru jedan posebni svijet koji ne pripada ni planinama ni ravnici nego samo njoj, i u kome ona suvereno vlada. Na 7,5km od starta, u seocu Martinoviće napustićemo glavni put i skrenuti lijevo: da bi tura bila zanimljivija do Gusinja nećemo ići direktno nego ćemo se upustiti u prvu petlju naše "osmice". Na samom početku preći ćemo par stotina metara makadama, a onda će nas novi asfalt povesti kroz barski predio ka drugoj strani jezera. Do tamo ima tek nešto više od kilometra, ali ćemo poželjati da je ova dionica mnogo duža: niski kameni zidovi, hlad drveća i svježe zelenilo svuda unaokolo – to su otkucaji srca na kome počiva jezerska voda.

Na rečici Ljuči i na Limu postoje fly fishing reviri (riba: pastrmka, lipljen i mladica), tako da ljubitelji mušičarenja mogu u istom danu lijepo spojiti dvije strasti - onu ka okretanju pedala i onu ka fижukanju najlona...

Na drugoj strani je seoce Višnjjevo u kome izlazimo na put duž južne strane jezera. Skrenućemo desno, ka Gusinju. Ubrzo ćemo preći Ljuču a malo kasnije, na ulasku u Gusinje, nailazimo na raskrnicu na kojoj treba nastaviti pravo. No lijevo se ide za obližnje Alipašine izvore, i to je kratak detur koji vrijedi napraviti ako nam vrijeme dozvoljava (za detalje pogledati rutu GU 04).

Gusinje, varošica kroz koju je nekada vodio čuveni karavanski put od Carigrada do Dubrovnika,

neizostavno zasluųuje da joj posvetimo posebno vrijeme. A poput nekadašnjih trgovaca i karavandųija, po ulasku u mjesto i mi možemo prvo da potražimo okrepu. Odlično će u tu svrhu poslužiti poslastičarnica u centru, zbog dvije važne stvari: sjajnog bureka, i još boljih kolača. Ovdje možemo i ostaviti bicikle, da bismo lagano i sa merakom prošetalili kratkom glavnom ulicom na kojoj se deųava skoro sve, u koju je spakovano skoro sve što mještani treba da kupe, i skoro sve što posjetilac treba da vidi. Par krugova njome, i skoro da ćemo postati starosjediodci...

Iz Gusinja se ponovo vraćamo sjevernom putu pored jezera, sve dok ponovo ne stignemo do Martinovića i već poznate nam

prečice do druge strane jezera. Je li bilo lijepo proći njom? Jeste. E pa onda neće smetati da to uradimo još jednom – treba da načnemo završnu petlju naše ”osmice” a uostalom, možda smo neku sitnu ljepotu rasutu pored puta propustili da vidimo ranije. Skrećemo desno, i eto nas brzo opet u Višnjevu: ovog puta ćemo tu skrenuti lijevo, ka Plavu. Očekuje nas nekoliko kilometara lijepe, mirne i vijugave vožnje kroz idiličan predio po kome su rasuti zaseoci Hakanja i Vojnog sela. Put se povremeno penje na niske brežuljke odakle se pruža bolji pogled na jezero i na Plav nego sa suprotne, sjeverne strane.

Prolazeći domaćinstva dugačkog Vojnog Sela i vireći u dvorišta u kojima se uvijek nešto dešava, stići ćemo posle malo više od 3km do mjesta na kome ćemo skrenuti lijevo - na makadamski put koji se šunja između seoskih

kućica, i koji će nas brzo izvesti na prostrano i ravno poluostrvo Zanoge. Ono je prekriveno livadama i barskim rastinjem kroz koje krivuda i šapuće Ljuča, a kao nakit nosi po koje stado krava ili ovaca. Dok se budemo kotrljali njegovom zelenom pučinom, možemo da izaberemo na kom ćemo dijelu rečne obale zastati i pustiti da nas tihi žubor vode, u kome pleše trska a nemirne grane vrba tkaju vetar, začara i hipnotiše tako da zaboravimo na vrijeme. U jesenje i prolječne dane istraživanje ostrva možemo završiti kod drvene ograde i kapije koja sprečava prolaz stoke. No ljeti će kapija biti otvorena pa možemo produžiti još malo dalje, skoro do samog mjesta na kome se neodlučna Ljuča konačno uliva u jezero. Istim putem ćemo se vratiti nazad do asfalta, i potom brzo stižemo do Plava.

Ruta PL 02

Plav - Đurička Rijeka - Lovnočelo - Kofiljača - Bogajiće – Plav

Karakteristike rute:

- » dužina: 28km
- » ukupni uspon: 1050m
- » podloga: makadam (18km), asfalt (7,5km) i zemljani put (2,5km)
- » uslovi za vožnju: od proljeća do jeseni, osim tokom i poslije jakih kiša
- » trasa jednim dijelom vodi kroz nenaseljeni planinski predio i šumu, pa uz sebe obavezno treba imati osnovni alat za bicikl, rezervnu gumu, lampu, kartu i sredstvo za navigaciju (GPS uređaj ili bar kompas). Preporučuje se i vožnja u društvu.

Veoma lijepa tura koja plijeni raznovršnošću predjela kroz koje vodi, tako da će i najprobriljiviji naći nešto za sebe - otvorene prostore sa delekim vidicima, pitome livade na kojima leže debele naslage spokoja, duboki i uvek pomalo tajanstveni šumski mir... Za uzvrat je potrebna pristojna kondicija, no i onima kojima to nije jača strana preporučujemo da krenu makar na prvi dio i da voze dok imaju elana, te da se onda istim putem vrate nazad. A oni koji pređu čitav krug sigurno neće zažaliti zbog toga.

Iza sela Završ i Bogajiće, uzani i mirni asfaltni put vodi nas zelenom padinom iznad Đuričke

rijeke, kroz neodoljiv kraj koji po sunčanom danu blista veseljem.

Na 1,7km od starta je škrt izvor koji možda neće imati vode kad budemo prolazili, te ne treba zasigurno računati na njega. Zato je tu drugi (na 4km) a onda i treći (5,1km) kod raskrsnice na kojoj prestaje asfalt. Taj poslednji izvor nalazi se odmah iza mostića kojim prelazimo preko rijeke, s lijeve strane.

Na pustom okrajku sela Jasenica, kod malog gazdinstva sa pilanom skrenućemo lijevo. Intenzivan uspon koji počinje ovdje, predstavlja najtežu dionicu na turi. Dug je oko 6km a visinska razlika koju treba savladati iznosi 400m. Nova prilika da se osvježe zalihe vode je izvor na 9,4km od starta (plastično crijevo iz koga ističe voda u betonsko korito).

Na raskrsnici koja se nalazi na 11,3km od starta nastavićemo pravo naprijed i blago nizbrdo (zatravljeni put lijevo ide strmije nizbrdo). Prošli smo najteži dio uspona i do grebena Konjski obor preostalo nam je još malo vožnje gore-dolje po zelenim brežuljcima. Makadam kojim smo došli istopiće se sada u travnati puteljak koji krivuda po livadi.

Na 11,7km od starta skrenućemo lijevo i nizbrdo (desni putić brzo zaokreće unazad, ka selu

Husejnović) i slijediti poljsku stazu kroz prelijep predio na sjeveroistočnoj strani Konjskog obora. Dvestotinak metara dalje je raskrsnica na kojoj se nalazi novi izvor (desno, voda teče u drveno korito) i gdje treba skrenuti desno. Još dvesta metara, i stići ćemo do drvene kolibice u livadi iza koje se nalazi nova raskrsnica (12,1km). Nastavivši pravo na ovom mjestu, ulazimo u nisku šumu u kojoj staza postaje uzana i pritisnuta rastinjem, pa će možda biti potrebno da se na nekim mjestima siđe sa bicikla. No ova dionica nije duga - nakon što prođemo mjesto na kome se jedna sporedna staza odvaja lijevo (12,2km), izbićemo na

otvorenu padinu - papratište - koja strmo pada ka Lovnočelu i Jasenici. Tokom ljeta bujna vegetacija može ovdje predstavljati izvjesnu teškoću. Poslije oko 1km stižemo do ivice četinarske šume i raskrsnice (13,4km) na kojoj izlazimo na šumski puteljak od tucanika - krenućemo njime desno. Na 13,7km ćemo se uliti u širok makadamski šumski put. Tu ćemo ponovo okrenuti desno, i ubrzo proći pored spomen-izvora Bejtova česma.

Dalje se lagano spuštamo sjevernom stranom Konjskog obora, pokrivenom gustom šumom. Na 15,2km od starta je bitna raskrsnica gdje treba skrenuti na

Vojno selo

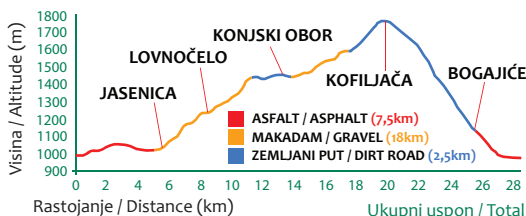
zemljani put desno (lijevi put ide uzbrdo). Očekuje nas nešto više od 4km dug uspon na Kofiljaču, sa visinskom razlikom od oko 290m.

Poslije pređenih 19,4km stižemo na raskrsnicu koja je i mjesto sa najvećom visinom na turi - 1770m. Desno se tu odvaja put ka izvoru Ruža i Hridskom jezeru, a mi ćemo skrenuti lijevo

i početi skoro 9km dugi spust ka Plavu niz ogromnu, otvorenu i strmu padinu Cecunskih strana. Put je i dalje pretežno zemljani, povremeno lošiji ali generalno pristojnog kvaliteta. Na početku 25. kilometra u Bogajićima prolazimo pored novog izvora a 500m dalje počinje asfalt - tada ni Plav više nije daleko.

PL02

PLAV - KOFILJAČA – PLAV (28km)

EVERYTRAIL.COM

Ruta PL 03

Plav - Memina planina - Plav

Karakteristike rute:

- » dužina: 22km
- » ukupni uspon: 1000m
- » podloga: zemljani put (13km), makadam (4km) i asfalt (5km)
- » uslovi za vožnju: od proljeća do jeseni, osim tokom i poslije jakih kiša
- » trasa jednim dijelom vodi kroz nenaseljeni planinski predio i šumu, pa uz sebe obavezno treba imati osnovni alat za bicikl, rezervnu gumu, lampu, kartu i sredstvo za navigaciju (GPS uređaj ili bar kompas). Preporučuje se i vožnja u društvu.

Vrlo "zelená" ali i naporna tura koja će se dopasti onima koji vole da provjeravaju svoje fizičke mogućnosti. Osim toga, put na Meminu planinu izlazi na mjesta sa kojih se pruža odličan pogled na Plav i Plavsko jezero, a najviša tačka rute - katuni ispod 2074m visokog vrha planine - može biti početak zanimljivog pješaćenja do samog vrha. Dobrim dijelom se vozi kroz šumu, što će svakako biti zgodno tokom ljetnjih vrućina.

Nakon samo oko 300m od centra Plava napustićemo asfalt i skrenuti lijevo, na makadamski put za selo Budovica. Put odmah počinje da se penje, a njegov kvalitet da se spušta - potrebni su strpljenje i entuzijazam za trucka-

nje po podlozi koja predstavlja kombinaciju lošeg makadama i grube kaldrme. No pogled na jezero i Plav koji brzo ostaju u dubini ispod nas, nadoknađiće mnogo toga. Na početku drugog kilometra loš makadam prelazi u zemljani put. Posle 2,7km je raskrsnica na kojoj treba nastaviti pravo i ubrzo se prolazi pored izvora, na lijevoj strani puta. (Izvor nije jasno vidljiv, pa treba pažljivije pogledati.)

Kod groblja na izlasku iz Budovice, slikovitog sela sa kućama od kamena i drveta, treba napustiti relativno ravan i širok put kojim smo se do tada kretali i okrenuti lijevo, strmije uzbrdo. Odavde počinje najteži dio uspona, dug oko 4,4km. Najprije ćemo proći jedan polunapušteni katun a zatim ulazimo u šumu gdje nas očekuje iskušenje u vidu čudljivog zemljanog puta, uglavnom pristojnog kvaliteta ali povremeno prekrivenog debelim slojem lišća ili razrovanog točkovima traktora. Na ovih 4km postoje i kraće ravnije dionice koje će nam pružiti šansu da se izduvamo, no generalno treba biti spreman na ozbiljan napor. Poslije dijela sa brojnim kratkim serpentinama i još malo šume, konačno ćemo izaći na veliki otvoreni amfiteatar ispod vrha Memine planine. Od katuna koji se nalaze na ovom mjestu, do vrha Memine

Paljevine

Plavsko jezero

Plav

Đatorje

1285

908

908

Smajlova

M. blato

Ljuča

Vojno Selo

Završ

Završ
1123

909

922

1132

Đurička R.

kanje

Radunov laz

1179

Budovica

1434

1664

Karaula

Bungaja

Jaseni

Gropa Lemina

1134

Tumba

Jasenikova r.

Hridsko jezero

planine se stiže za oko 30minuta energičnog hoda.

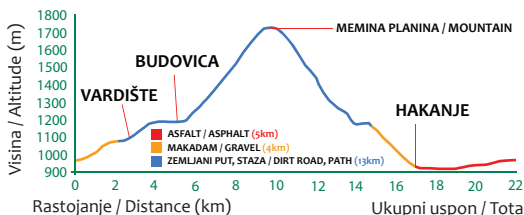
Istim putem ćemo se vratiti do Budovice, gdje ćemo sada skrenuti lijevo i početi silazak ka selu Hakanje i ka asfaltnom putu Plav - Gusinje. Put kojim se spuštamo je makadam prihvatljivog (mada

ne sjajnog) kvaliteta.

Kad se jednom nađemo na putu uz jezero, skrenućemo desno i nakon kratke vožnje (baš po mjeri za opuštanje naših uvrijeđenih mišića) brzo se ponovo naći u Plavu.

PL03

PLAV - MEMINA PLANINA - PLAV (22km)

EVERYTRAIL.COM

Ruta PL 04

Plav - Hridsko jezero - Plav

Karakteristike rute:

- » dužina: 50km
- » ukupni uspon: 1630m
- » podloga: makadam (25km), asfalt (23km) i kamenita staza (2km)
- » uslovi za vožnju: od proljeća do jeseni. Vožnja je generalno moguća i posle kiša, ali treba očekivati neke djelove sa više blata
- » trasa jednim dijelom vodi kroz nenaseljeni planinski predio i šumu, pa uz sebe obavezno treba imati osnovni alat za bicikl, rezervnu gumu, lampu, kartu i sredstvo za navigaciju (GPS uređaj ili bar kompas) - tako nam neki sitni defekt na biciklu ili nepotrebno lutanje neće pokvariti dan.
- » Preporučuje se i vožnja u društvu.
- » trasa jednim dijelom dugim 14km (od 24,8km do 38,8km) prolazi kroz teritoriju NP Prokletije, pa se prije polaska treba najaviti u kancelariji NP koja se nalazi u centru Plava. Tu ćemo uostalom uvijek dobiti i korisne informacije o stanju rute kao i o drugim detaljima koji mogu biti bitni.)

Vjerovatno najatraktivnija tura u Plavskom regionu. Bogat sadržaj za cjelodnevni izlet, mnogo različitih pejzaža i čarobnih

predjela, ali je potrebna i dobra kondicija. Za one koji je ne posjeduju, preporuka je i u ovom slučaju da krenu onoliko daleko koliko smatraju da im odgovara: ljepota čeka na svakom kilometru. Prava egzotika ipak počinje iza Babinog Polja: divlje linije grebena i vrhova Bogičevice su ukras i kruna svakog pogleda.

Na 2,7km od starta prolazimo izvor. Posle sela Komarača (4,1km) uspon postaje ozbiljniji - oko 7 kilometara dužine, sa visinskom razlikom od oko 500m. Nadomak Babinog polja ima još prilike da popunimo zalihe vode: na 6,7km od starta je spomen-česma, na 7,9km izvor desno, na 9,1km Bečova česma, i na 9,3km još jedan izvor desno.

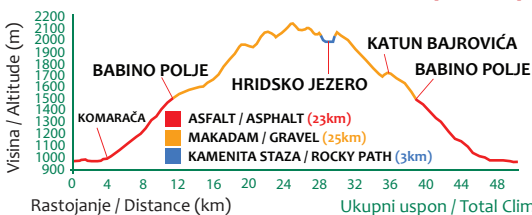
Asfalt se završava neposredno prije važne raskrsnice (11,6km od starta) na kojoj ćemo kasnije zatvoriti krug preko Hridskog jezera. Sada ćemo ovdje nastaviti pravo. Podloga je u početku neka vrsta grube kaldrme u lošem stanju. Posle nešto više od jednog kilometra postaće nešto bolja, na mjestu gdje nailazimo na još jedan izvor - Seljimina česma (sa lijeve strane).

Malo ispred se, takođe sa lijeve strane i nedaleko od puta, na mjestu zvanom Maslo (na kome postoji nekoliko vikendica i katuna), nalazi i planinarski dom

PL04

PLAV - HRIDSKO JEZERO – PLAV (50km)

EVERYTRAIL.COM

PSK Hrid. Dom je mjesto na kome vrijedi prenoćiti - otvoren je po potrebi (dolazak treba prethodno najaviti PD Hrid), a nudi i šarmantnu igru drveta i kamena, česmu, zgodan prostor za kampovanje...

Na 14,3km prolazimo nasmijani i prijateljski katun Bajramdurovi pjeskovi, posađen oko 100m daleko od puta, sa lijeve strane. Sam kraj 15. kilometra donosi nam veliku raskrsnicu na kojoj

treba skrenuti lijevo, preći preko obližnjeg mostića, i iza njega nastaviti pravo na još jednoj raskrsnici koja tu postoji. Odatle počinje novi intenzivan uspon koji će biti dug oko 9km, sa visinskom razlikom od oko 530m. U početnom, najtežem dijelu uspona, stižemo na raskrsnicu (19,4km) na kojoj se naš put nastavlja jednim kraćim ravnim dijelom a lijevo i uzbrdo se odvaja put za Dečane (Kosovo).

Odavde je uspon nešto lakši a i makadam na putu je bolji. Nalazimo se u centru surovog ali impresivnog amfiteatra koji tvore strme strane planine Bogičevica i drugi visoki vrhovi i litice. Kada posle pomenute kratke nizbrdice ponovo krenemo u uspon, biće to po velikom luku na padini tog amfiteatra. Posle pređenih 24,8km stići ćemo na najvišu tačku ture - 2165m visoki prevoj ispod ogromne,

kamene krune Krša Bogičevica. Na ovom mjestu takođe i ulazimo u teritoriju NP Prokletije. Kratki i intenzivni spust provešće nas pored nekadašnje vojne karaule (i budućeg planinarskog doma). Posle mjesta sa koga prvi put vidimo modru vodu Hridskog jezera nailazimo na tačku (28,2km) na kojoj ćemo skrenuti desno, na stazu koja se spušta do njega. Staza je vrlo strma i uzana pa bicikle možemo da ostavimo

u rastinju pored nje, odmah ispod puta. Šetnja oko jezera (uzanom putanjom koja se na nekim mjestima gubi u zelenilu i kršu, ali se uvijek može ponovo pronaći) i povratkom do puta duga je oko 1,7km (ovo rastojanje je uračunato u ukupnu dužinu ture). Ukoliko imamo dovoljno vremena, treba slijediti i stazicu

koja sa istočne strane jezera kreća do nedaleke prostrane livade Tep-sijica - to je meki jorgan raskošne trave, prostrt ispod moćnih vertikalna Hridskog krša.

Na 35,2km od starta je prilično slab izvor, na desnoj strani puta. Ubrzo posle ove tačke put postaje lošiji i pretvara se ponovo u grubu kaldrmu. Prolazimo

pored Lijepje luke (lokacija za odmor), potom kroz Bajrovića katun (35,7km) i Kolašinski katun (36,7km, lijep pogled). Na svim navedenim lokacijama postoje izvori – česme.

Na 38,8km od starta spustićemo se konačno na raskrnicu koju smo ranije već prošli penjući se od Plava, a na tom mjestu i

napuštamo teritoriju Nacionalnog parka. Sada ćemo tu skrenuti lijevo (asfalt počinje ubrzo posle toga) i potom se do Plava vratiti sjajnim spustom niz put kojim smo i došli.

20

Planinarske kolibe

Put za jezero

Ruta PL 05

Plav - Visitorsko jezero - Plav

Karakteristike rute:

- » dužina: 38km
- » ukupni uspon: 1190m
- » podloga: asfalt (16,5km), makadam (12,5km) i zemljani put (9km)
- » uslovi za vožnju: od proljeća do jeseni. Vožnja je generalno moguća i poslije kiša, ali treba očekivati neke djelove sa više blata
- » trasa jednim dijelom vodi kroz nenaseljeni planinski predio i šumu, pa uz sebe obavezno treba imati osnovni alat za bicikl, rezervnu gumu, lampu, kartu i sredstvo za navigaciju (GPS uređaj ili bar kompas). Preporučuje se i vožnja u društvu.

Jezero se nalazi na prelijepom mjestu i vrijedno je posjete, ali je put do tamo loš a uspon težak. Zato je ovo tura za entuzijaste u vrlo dobroj kondiciji, to jest za one koji su uvijek raspoloženi

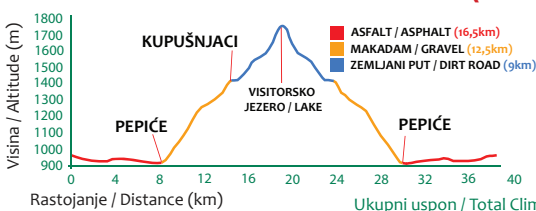
za provjeru svojih mogućnosti i upuštanje u iskušenja. Inspiracija će svakako biti i sama planina Visitor koja je neizbježan, izazovan i atraktivan začim svakog pogleda iz Plava - i ako u toj varošici budemo boravili makar kratko vrijeme, sigurno ćemo poželjati da se popnemo gore.

Krećemo sa uobičajenog mjesta, kružnog toka u centru Plava, putem ka Andrijevici. Posle 8,2km ćemo u selu Pepiće skrenuti lijevo, na makadam kojim odmah počinjemo uspon ka jezeru. Podloga je prilično loša - često je to kombinacija makadama i zemljanog puta. Penjemo se kroz šumu, samo povremeno izlazeći na čistije prostore.

Oko 2,7km od skretanja odnosno 11km od starta, stižemo do mjesta zvanog Nizamska kula. Ime je dobilo po ostacima srednjevjekovne kule koja se tu nalazi, u blizini metalnog tornja sa predajnikom mobilne tel-

PL05

PLAV - VISITORSKO JEZERO - PLAV (38km)

EVERYTRAIL.COM

efonije. Ovdje je i raskrsnica na kojoj ćemo skrenuti desno. Put je odavde nešto bolji, ali i dalje nije sjajan. Na 14,5km desno se nalazi mala brvnara koja služi kao zaklon planinarima i drugim prolaznicima. Unutra se nalazi par kreveta na sprat, ognjište i nešto posuđa, a vrata su uvijek otključana. Makadamski put ovdje prelazi u zemljani, koji je po suvom vremenu u pristojnom stanju.

Na 18,2km od starta ćemo napustiti put koji odlazi ka katunu Mramorje, i preostali dio do jezera treba preći po stazi koja se strmo penje na narednih 700m. Fizički i tehnički spremni biciklisti mogu i na tom dijelu da se okušaju na biciklu, ali većina će morati da nastavi pješice. Pred samim jezerom (18,9km) je raskrsnica na kojoj se lijevo odvaja pješačka staza ka vrhu Visitora.

Jezero će nas odmah osvojiti svojom mirnom ljepotom i jedinstvenom atmosferom. Ali ono ima i čarobnu moć da bistri misli i osnažuje živote: stidljivo skriveno u sjenkama okolnog drveća, nesebično će nam vratiti svaki razgovor koji bacimo na njegovo modro ogledalo, završiće odjekom naše riječi i ponekad kazati umjesto nas i ono što nismo htjeli ili smjeli da izgovorimo. Zato ovdje treba pažljivo i ne žureći

misлити o svemu što nam je važno – a pošto je u tome tajna dobrog života, eto i dokaza moći koju pomenusmo. Osjećajući je, sigurno ćemo dosta vremena provesti ovdje, lebdjeći duž stazice kojom možemo obići čitavu tamnu vodu što tihuje pored nas.

Od jezera ćemo se do Plava vratiti istim putem – nizbrdo do asfalta, i potom desno, do nedaleke obale već nam dobro poznatog velikog brata Visitorskog jezera ●

Ruta GU 01

Gusinje - Grnčar - Lazi - Gusinje

Karakteristike rute:

- » dužina: 13km
- » ukupni uspon: 120m
- » podloga: asfalt (7km), makadam (5km), zemljana staza (1km)
- » uslovi za vožnju: od proljeća do jeseni (zbog dijela sa zemljanom stazom, vožnja se ne preporučuje tokom ili poslije jakih kiša)
- » na jednom dijelu ruta prolazi kroz granični pojas sa Albanijom, pa treba obratiti pažnju da se ne zaluta na drugu stranu (orijentacija nije teška - vidjeti dolje)

Ova lagana tura bez nekih značajnijih uspona pružiće puno zadovoljstva onima koji prethodno nisu imali mnogo iskustva van asfalta, ali će biti zanimljiva i lijepa a iskusnim biciklističkim vukovima.

Iz centra Gusinja krećemo putem ka Plavu. Ali polovina puteva iz Gusinja vodi ka Plavu, pa da budemo precizniji: krećemo ka sjeveru, pravo ka moćnoj gromadi Visitorovog glasnika Grebena, koji odsijeca tu stranu svijeta.

Na kraju prvog kilometra je raskrsnica na kojoj ćemo skrenuti lijevo, na široki novi put koji vodi ka graničnom prelazu Grnčar, ostavljajući za sobom put za Plav. Lagano se penjemo ka zaseocima Derviševići, Bojovići i Radončići a isto tako lagano se i širi pogled

na dolinu rečice Grnčar. I biva očigledno da je dolina malo, bistro, plavo-zelena oko koje na nas sneno trepće ispod čupavih, strogih obrva okolnih vrhova. Zenica mu je Gusinje, a rečicom umije da pusti suzu kad je magla, kad je oblačno, ili hladno. Ali po sunčanom danu voda Grnčara se veselo srebri, ispira i izoštrava vidike, pa oni iz Gusinja mogu da vide pola svijeta a da i ne mrdnu iz doline.

A ni gost neće oskudijevati: s jedne strane skuti Visitora a sa druge Prokletija, i između svega toga zadovoljstvo okretanja pedala - više nego dovoljno za lijepo provedeno vreme.

Na 6,3km od starta stižemo do na stotinak metara od graničnog prelaza. Ovdje ćemo sa asfalta skrenuti lijevo i kratkom nizbrdicom se spustiti u korito rijeke. Tu se vidi koliko ta tanka traka umije da bude i moćna i divlja kad u vrijeme jakih kiša ili topljenja snijegova "popije koju više". Tada lumpuje, udara svojim kamenjem, kruni, osipa, melje i odnosi. Zato je korito ponegdje široko skoro kilometar i podsjeća na korita pamijskih ili himalajskih rijeka. Kroz taj himalajski pejzaž, koji je na našem dijelu širok oko 400m, preći ćemo na drugu stranu. Zavisno od prethodnih vremenskih prilika, možda ćemo veći dio

Grnčar

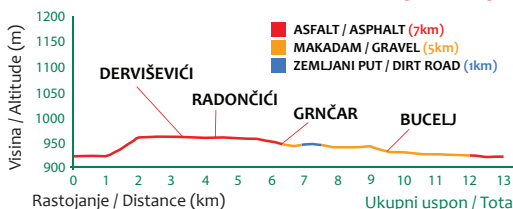
moći da prevezemo na biciklu, a možda ćemo više gurati. U svakom slučaju, posao neće biti pretežak - preko vodom izvajanog kamenja i oblutaka, jedva vidljivom stazicom koju uvijek utabaju čobani i drugi koji moraju - ili vole - da prođu tuda, brzo ćemo stići do zelene obale pašnjaka u predjelu zvanom Krlje.

Nastavljamo nestašnom poljskom stazom koja nas vodi duž međa imanja, ali ponegdje može i pobjeći u okolno žbunje: tada

ćemo jednostavno nastaviti pravo naprijed, dok nam se ne vrati. Ako smo uspješni u kroćenju staze, napredovanje će biti neometano. Ako nismo, može se desiti da bicikl treba prebaciti preko neke od niskih žičanih ograda koje teku duž međa. I ova dionica je kratka: samo 400m posle izlaska iz korita rijeke (7,6km od starta), izlazimo na loš nasuti put (ako se slabo ukroćeni šljunak na nekim mjestima može nazvati "nasipanjem") koji vodi sa pašnjaka na samoj graničnoj liniji. Njime treba da skrenemo

GU01

GUSINJE - GRNČAR - GUSINJE (13km)

EVERYTRAIL.COM

Ukupni uspon / Total Climb 120m

lijevo, ka Gusinju, no prije toga ćemo možda poželjeti da krenemo desno i još malo uživamo u ovom divnom, zabačenom "čošku" Crne Gore. Teren je ravan i raskošno zelen, poprskan tu i tamo rijetkim kamenim kućama i ponekim stadom ovaca. Svuda ćemo osjećati neobično prisustvo neke široke moćne rijeke, očekujući da se pred nama svakog trenutka ukaže nekakav Misisipi sa svojim brodovima: duh onog divljeg i razlivenog Grnčara je očigledno toliko jak da leži na okolini i kad pravih bujica više nema, čineći da slutimo veliku vodu iako tamo iza vrbaka i grmlja, u svojoj prevelikoj obući, šljapka neko sasvim mali. Ako dakle krenemo desno, ne treba smetnuti sa uma da odlazimo ka graničnoj liniji koja je

odatle udaljena oko kilometar i po, pa je uživanje i krivudanje po pašnjacima najbolje ograničiti na naredni kilometar.

Nazad na "zvanični" dio naše ture: sa napredovanjem ka Gusinju put brzo postaje bolji, a na 9,4km od starta stižemo i do početka uzanog asfalta. (Lijevo se nalazi nekadašnja karaula.) Oko 600m dalje nailazimo na uređen izvor (desno, oko 30m od puta).

Na 11,3km sa asfalta skrećemo lijevo na dobar makadam koji nas ponovo vraća ka rijeci. No makadamska dionica je duga samo 800m - poslije toga ponovo počinje asfalt, koji će nas onda ljubazno uvesti u Gusinje sa sjeverozapadne strane.

Ruta GU 02

Gusinje - dolina Grebaje - Gusinje

Karakteristike rute:

- » dužina: 18km
- » ukupni uspon: 270m
- » podloga: asfalt (13,5km), makadam (4,5km)
- » uslovi za vožnju: od proljeća do jeseni

Vrlo lijepa tura, na koju može da krene praktično svako ko ima naviku da sjeda na bicikl. Krećemo sa 920m nadmorske visine a cilj je na 1200m ali ovaj uspon nećemo mnogo osjetiti, stoga nema opravdanja da se propusti ova vožnja - u odnosu na uloženi napor, dobija se vrlo mnogo pa bi ruta u dolinu Grebaje mogla bi biti nešto poput "best buy"-a u regionu.

Iz centra Gusinja krećemo asfalt-nim putem u pravcu jugozapada. Na 1,2km od starta je raskrsnica na kojoj ćemo skrenuti desno, i ubrzo proći pored divne stare crkve čija je ljepota uramljena izlomljenim linijama Lipovice i Veljeg vrha.

Na 4,1km sa desne strane puta se nalazi uređen izvor. Oko pola kilometra dalje je jedino ozbiljnije iskušenje na turi: na mjestu zvanom Škala je oko 300m dug uspon nagiba 10-11%. Dolina se sužava dok okolne litice kidišu na

put, koji bojažljivo krivuda među njima.

Na ovom mjestu ulazimo i na teritoriju Nacionalnog parka Prokletije, tako da ćemo u njemu proći ukupno oko 8,5km (računajući i povratak).

Asfalt se završava na 6,7km od starta i dalje nas vodi dobar makadamski put. Oko 300m dalje stižemo do Eko katuna Grebaje - izvrsnog mjesta za pauzu i ručak, ali i za duži ostanak.

Osnovni razlog za duži boravak u ovdašnjim lijepim brvnarama je naravno planinarenje, ali dosta je onih koji vole da se zadrže ovdje iako nemaju ni najmanju namjeru da se penju okolo: lokacija Eko katuna usred grotla visokih prokletijskih vrhova je sama po sebi toliko atraktivna da takve želje čini razumljivim.

Biciklom možemo da se zavučemo u dolinu još 2km dalje, do samog središta Peskova - ogromnog prirodnog amfiteatra koji predstavlja srce Grebaja. Prije nego što krenemo nazad, sigurno ćemo provesti neko vrijeme na ovom mjestu iz koga pogled nema gdje da utekne, i gdje će se na nas bijesno a tiho srušiti čitave Prokletije. Peskovi su kombinacija raja i pakla, mirnog i zastrašujućeg, igra surovih

28

Kodra Bajroče
1546

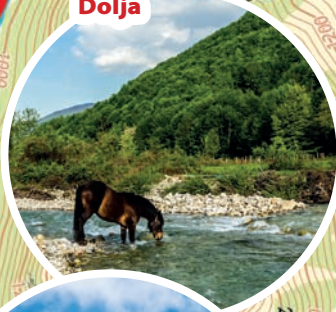

Katolička crkva

Kačanik

Ahmedn

Dolja

Dolja

Šuplja vrata

Vrh Karaula
1915

Ključ

Dolina Grebaje

Škala

DOLINA GREBAJE

Očnjak

Ljubokuč

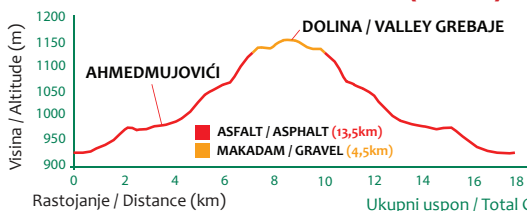
Krošni

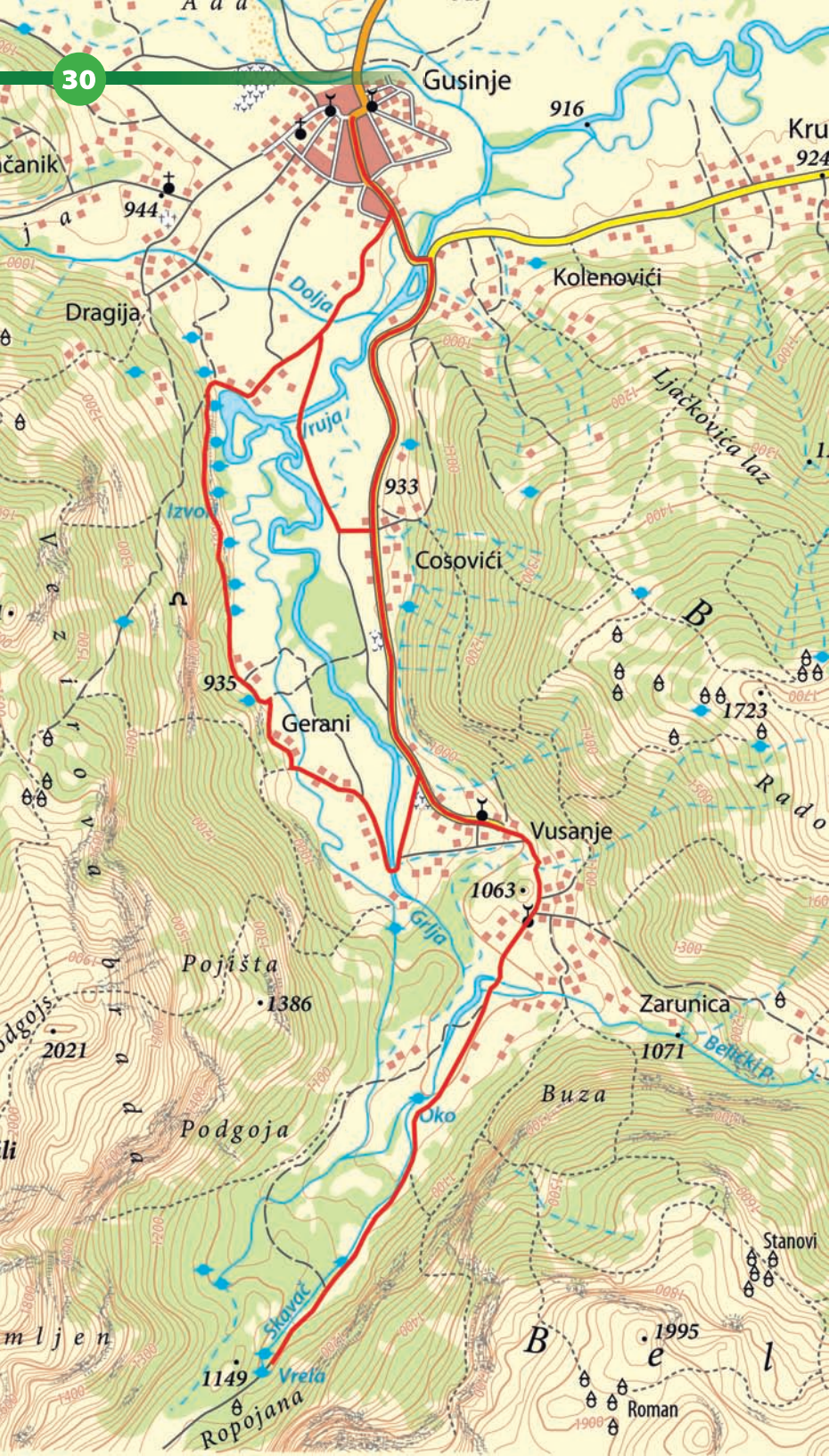

kamenih visova i iskeženih grebena koji odgrizaju nebo a u isto vrijeme počivaju na krhkom cvijeću dolje na dnu, Peskovi su sukob dana i sumraka, i čarobna formula za jednostavno (nažalost samo privremeno) razrešenje životnih pitanja i dilema: ovdje ćemo naime zaboraviti šta smo htjeli da pitamo.

A kad jednom krenemo u dugi spust ka Gusinju, sigurno ćemo se bezbroj puta zaustaviti da bismo se osvrnuli unazad i uvjerali da smo zaista vidjeli ono što nam se čini da smo vidjeli.

GU02
GUSINJE - GREBAJE - GUSINJE (18km)

EVERYTRAIL.COM

Ruta GU 03

Gusinje - Vusanje - Ropojana - Gusinje

Karakteristike rute:

- » dužina: 14,5km (23km, ukoliko odemo do Ropojanskog jezera)
- » ukupni uspon: 290m
- » podloga: asfalt 11km, makadam 3,5km (ukoliko odemo do Ropojanskog jezera: asfalt 11km, makadam 10km, šumska staza 2km)
- » uslovi za vožnju: od proljeća do jeseni

Vrlo lijepa i ne pretjerano teška tura na koju može da krene svako ko bicikl vozi relativno redovno, makar to bile sasvim lagane vožnje. Dolina Ropojana spada u vrh spiska ljepota u Plavsko-gusinjskom regionu i predstavlja zadovoljstvo koje sebi svakako treba da priuštimo. Osim toga, bez posjete Ropojani naš boravak u čarobnom svijetu na sjevernoj strani Prokletija ne bi bio zaokružen i zato - upustimo se u provlačenje kroz još jednu dolinu koja otkriva tajnu...

Nakon nešto više od 500m posle starta u centru Gusinja, nailazimo na raskrnicu na kojoj ćemo skrenuti desno, ka Alipašinih izvorima. Oko 800m dalje (1,4km od starta) je raskrznica na kojoj se desno skreće za Alipašine izvore - ovog puta nećemo tamo (ruta GU 04), već produžavamo lijevo, kroz zelenu i lijepu ravnicu u kojoj

se baškari rečica Vruja. Uskoro ćemo preći preko nje pa krenuti obalom druge ovdašnje ljepote, Grlje - dionica za opušteno uživanje.

Na 2,6km u zaseoku Čosovići izlazimo na "pravi" put za Vusanje. U drugom dijelu ture ćemo se vratiti na ovu raskrnicu, a sada na njoj skrećemo desno. Oko 1,3km dalje je tačka na kojoj se s desna uključuje asfaltni put iz sela Gerani (istovremeno i mjesto na kome se završava ruta GU 04, koja vodi preko Alipašinih izvora).

Nadomak Vusanja (4,6km) uspon postaje intenzivniji i takav će ostati sve do izlaska iz tog mirnog, uspavanog sela. Asfalt se završava na mostiću iza sela, 5,6km od starta - nastavljamo makadamskim putem solidnog kvaliteta, sa kraćim lošijim dionicama. Da malo pojačamo atmosferu: putujemo po nekadašnjem karavanskom putu Peć-Skadar.

Stotinak metara poslije mosta je mjesto gdje obavezno treba napraviti pauzu: stazom koja se odvaja desno kroz livadu stići ćemo do obližnjeg vodopada Grlje. Vodopad ćemo vidjeti tek kad se primaknemo nečemu što liči na ogromni kameni lonac, ukopan na ivici livade. Pažnja: ograde nema a ivice dvadesetak

metara dubokog grotla su često vlažne, pa treba biti oprezan. Ova vodena priča se za nas ne završava kod grotla - ustvari je čitamo iz sredine, a tek kad nastavimo makadamom uz dolinu, krenućemo ka njenom prvom poglavlju. Oko 2,5km uzvodno od vodopada i na 1000 metara nadmorske visine, u dubokoj, modro-zelenoj i kristalno bistroj zenici kraškog vrela Oko Skakavice (Syri i Skavkačit, Savino oko), iz snijegova Prokletija rađa se ledena, opora rečica Skakavica (Skavkač). Vrelo, prečnika tridesetak metara, jedno je od najjačih u Prokletijama - s proljeća, kad je "u formi", dublje je od 11 metara, nemirno i zadihano. Tokom ljeta se primiri, čekajući naredno proljeće i novo topljenje bijelog runa sa planinskih pleća.

Da bismo posjetili vrelo, treba da obratimo pažnju na desnu stranu puta i markiranu stijenu kod koje počinje kratka šumska staza do tamo. I onda se može konačno sklopiti cijela "biografija" čudne rečice Skakavice: nakon što se nizvodno surva u grotlo koje smo već vidjeli, i u njemu izmučena odbaci prvo ime, ona uporno buši kratak ali nevjerovatan kanjon da bi izbila na svjetlost

dana i stigla do zelene paše u dolini ispod Vusanja, te traži da je zovemo Grlja. (Skriveno ispod samog vodopada, pod ključanjem na dnu grotla i prignječeno vječitim vodenim praskom, pulsira i hrani je pred početkom tog teškog posla još jedno jako vrelo.) Do Plavskog jezera će se još par puta presvlačiti u

Vusanje

Vodopad na Skakavici

nova imena i skrivati u drugim rečicama: spajajući se sa vodom iz Alipašinih izvora postaje

Vruja, a iza Gus-

inja, udruživši se sa Grnčarom, do jezera teče kao Ljuča. U nastavku uspona u gornje djelove Ropojane uspon je umjeren pa ćemo brzo stići do odmorišta sa drvenom nadstrešnicom (7,3km). Iznad se dižu neki od najpoznatijih vrhova crnogorskih Prokletija: Karanfili, Vezirova brada, Beljan... Ovdje ulazimo i na teritoriju NP Prokletije koja se prostire sve do Ropojanskog jezera, udaljenog 4,5km - što znači da ćemo, ako odemo do tamo, u nacionalnom parku preći ukupno 9km. Dolina se iza ove tačke jako

sužava i taj dio je jako lijep, ali nastavak puta do jezera, koje se nalazi u graničnom pojasu na kraju doline, zavisi od trenutnog stanja puta. Tokom proljeća ga obično unište bujice pa ga treba popravljati, međutim ako to nije urađeno treba nastaviti pješice, jer bi prolazak biciklom (tj. guranje) bio mučan. Bicikle u tom slučaju možemo da zaključamo uz nadstrešnicu. Pri kraju doline je raskrsnica sa putokazom, na kojoj makadamski put odlazi ka karauli na vusanjskom Zastanu. Ovo je mjesto na kome ćemo definitivno ostaviti bicikle - ako smo na njima uspjeli da stignemo od šadrvana - i umjesto po makadamu nastavićemo pravo, stazom kroz bukovu šumu koja će nas poslije petnaestak minuta hoda dovesti do Ropojanskog jezera (1240mnnv). U Vusanju ga zovu i Čemerikino ili Zmijsko, dugo je oko 700m, široko najviše

par stotina metara a duboko do desetak metara. U ljetnjim mjesecima nažalost presuši, ali kada je tamo i kad pogled sklizne preko njegove smaragdne vode pa se nasuče na visoke, oštre zube Karanfila koji se dižu iza, ostaje se bez daha. Ukoliko odemo do jezera, ukupna dužina ture će biti 23km.

Napomena: pošto se radi o pustom predjelu, za pješaćenje u drugi dio doline Ropojane, treba imati uz sebe lampu, kartu i sredstvo za navigaciju (GPS uređaj ili bar kompas), a preporučujemo i da odlazak bude u društvu. Završetak doline prelazi na albansku teritoriju, pa jezero treba da bude krajnja tačka do koje ćemo ići.

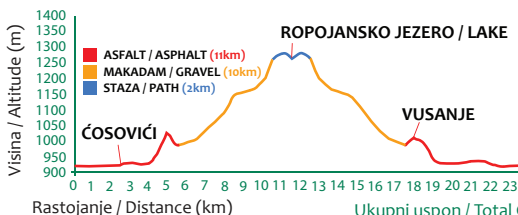
Nazad krećemo istim putem, ali kad poslije Vusanja stignemo na ranije pomenutu raskrsnicu u Čosovićima (11,9km) nastavićemo na njoj pravo, načinjući zanimljivu dionicu kojom nismo išli u dolasku.

Oko Skakavice

GU03

GUSINJE - ROPOJANA - GUSINJE (23km)

EVERYTRAIL.COM

Ukupni uspon / Total Climb 290m

Tokom sledećih pola kilometra smjenjuju se asfalt i solidan makadam. Na 12,5km sa desne strane puta se nalazi izvor, poslije koga nas čeka oko 1km duga komad makadama. Na njemu ćemo savladati i jedan strmi dio dug oko 200m, koji nas izvodi na mjesto zvano

Krš čekića - odatle ćemo kao nagradu imati lijep pogled na dolinu Vrulje i Gusinje. Ostaje nam još kratak spust do asfalta (13,4km) kojim onda brzo stižemo u Gusinje i završavamo ovu dinamičnu i atraktivnu vožnju.

Ruta GU 04

Alipašini izvori - Gerani

Karakteristike rute:

- » dužina: 4,3km
- » ukupni uspon: 80m (ruta je ravna pa nije potreban profil visine)
- » podloga: asfalt (2km), kamenita i zemljana staza (1,3km), makadam (1km)
- » uslovi za vožnju: od proljeća do jeseni
- » zbog dijela rute koji vodi po neravnoj kamenitoj stazi iza Alipašinih izvora, kao obuću preporučujemo duboke planinarske cipele.

Alipašini izvori su prirodna zanimljivost a staza koja iza njih nastavlja ka selu Gerani zalijepljena je uz liticu ispod moćnog grebena Vezirova brada, te se prolazeći njome upuštamo u kratku, relativno pitomu i svakom dostiznu, a opet ne baš uobičajenu avanturu. Drugim riječima, ovo je avantura "za male pare" - traži samo dobru volju i pozitivan stav, a za uzvrat poklanja divan usamljeni prostor, slobodan od svakog narušavanja i debelo tapaciran "pobjegni od svega" atmosferom. Dok prolazimo stazom možda ćemo gundati tu i tamo na račun ovog vodiča koji nas je ubijedio da svoj bicikl izvedemo u "šetnju" na jedno takvo mjesto, ali će nam posle svega ostati lijepo sjećanje na uspješno savladane prepreke,

i sigurno želja da jednom sve ponovimo... Rutu možemo da kombinujemo sa onom do Ropojane (GU 03).

Početak ove rute je na 1,4km od Gusinja: sa puta ka Ćosovićima skrenućemo desno i brzo stići do Alipašinih izvora - velikog, plitkog prirodnog bazena koji se napaja izvorima na svom dnu. Nastavak ne zahtijeva naročito fizički napor, ali uzana kamenita staza koja se poslije oko 700m odvaja lijevo zahtijevaće da na mnogim mjestima bicikl guramo pored sebe, a na par mjesta biće potrebno i da ga prenesemo nekoliko metara. Stoga je najbolje da na ovom dijelu oni koji nisu vični vožnji na neravnom i stjenovitom terenu i ne sijedaju na bicikl - hodajući pored njega, uz malo strpljenja preći će sledećih 2km relativno lako i biti i tada sasvim zadovoljni sobom. A oni koji uopšte nisu ljubitelji poduhvata u kojima bi bicikl morali da vuku i guraju umjesto da ga voze, učiniće najbolje ako ga ostave negdje pored staze i onda prošetaju pješice onoliko koliko im se čini zanimljivim, prije nego što se vrte nazad. Dok napredujemo ka selu Gerani, sa lijeve strane pored ili ispod nas (staza stalno ide gore-dolje) je zelenilo kroz koje tumara i krivuda rečica Grlja. U pomalo močvarnom terenu na toj strani, ispod staze postoji još dosta

izvora: iako to možda nećemo primijetiti, proći ćemo pored više od dvadeset njih. Na 1,9km od početka ture spustićemo se sasvim u polje i biće potrebno da u niskoj travi potražimo stazu, izgubljenu među velikim komadima stijena koji tu leže. To neće biti teško jer se staza ponovo pojavljuje već posle nekoliko desetina metara.

Podloga postepeno postaje relativno pogodna za vožnju, a

od raskrsnice nadomak seoca Gerani, (oko 2,3km od početka) se već može voziti bez većih problema - prebrodili smo komplikovani dio staze, dug nešto manje od 2km. Odmah poslije ove tačke proći ćemo groblje (sa lijeve strane) i brzo stići do asfaltnog puta, koji će nas onda izvesti (brže nego što bismo željeli u ovom prelijepom kraju) na put Vusanje-Gusinje.

Gusinje

916

944

Dolja

Kolenovići

1000

Ali-pašini izvori

935

Ljačkov

1400

Izvor

1000

Gerani

935

Vusanje

1063

Vusanje

Pojišta

1386

Grijja

Zarunice

MONTE

SMJEŠTAJ

Eko katun Grebaje, Gusinje

Telefon: + 382 (0) 69 044 572

E-mail: ekokatungrebaje@live.com

Web site: www.ekokatungrebaje.me

Planinarski dom Hrid, Plav

Telefon: + 382 (0) 69 424 984

E-mail: pskhrid@t-com.me

Kommenovo etno selo,

Kula Damjanova, Vojno Selo, Plav

Telefon: +382 (0) 67 638 311

E-mail: kuladamjanova@yahoo.com

Web site: www.kuladamjanova.com

Eko naselje Aqua, Plav

Telefon: +382(69)051 532

E-mail: visitaqua@gmail.com

Web site: www.aqua-plav.me

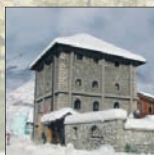

Gusinjska Kula, Gusinje

Čaršijska 2, Gusinje

Telefon: +382(0)51256651

Web site: www.gusinjskakula.com

Hotel Rosi, Gusinje

Bedluci bb, Gusinje

Telefon: +382(0)51256646

hotelrosigusinje@hotmail.com

www.hotelrosigusinje.webs.com

NEGRO

Ukoliko ste zainteresovani da produžite boravak i isprobate neku od obilježenih staza u susjednoj opštini Andrijevica, sa sajtova www.biking.bjelasica-komovi.me i www.biking.toandrijevica.me možete preuzeti informacije o ovim stazama. Za informacije o nekoj od vrhunskih regionalnih biciklističkih staza kojima možete pristupiti iz Plava, posjetite sajt www.tt3.bjelasica-komovi.me.

Sve ove rute se nalaze i na everytrail.com, a da sačuvate neku od njih, dodajte je u omiljene, i ona će se automatski pojaviti u folderu “Sačuvano” u vašoj iPhone/Android aplikaciji.

Nacionalni park Prokletije

+382 (0) 68 871 550

npprokletije@nparkovi.me

facebook.com/npprokletije

Lokalna turistička organizacija Plav

+382 (0) 51 250 151

toplav@t-com.me

www.toplav.me

Nacionalna turistička organizacija Crne Gore

Call centar: 1300 (24h)

information@montenegro.travel

booking@montenegro.travel

complaints@montenegro.travel

CRNA GORA
MINISTARSTVO GOSPODARSTVA I
TURIZMA

REGIONALNA RAZVOJNA AGENCIJA
Bjelasića, Komovi & Prokletije

with funding from

Austrian
Development Cooperation

TO PLAY

NACIONALNI PARK

PROKLETIJE